

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

Arkivsak

21/31921-59

Saksbehandler

Ole Martin Haukland

Saksgang

Hovedutvalg for samferdsel

Møtedato

24.05.2023

Høring - handlingsprogram for fylkesveinettet 2024-2027 - Telemark fylkeskommune

Innstilling fra fylkesdirektøren

1. Handlingsprogram for fylkesveinettet 2024-2027 for Telemark legges ut på høring og offentlig ettersyn i perioden 24. mai til 1. september 2023.

Bakgrunn og saksgang

Denne saken presenterer forslag til handlingsprogram for fylkesveinettet 2024-2027 for nye Telemark fylke. Dette er en oppfølging av vedtatt økonomireglement for Vestfold og Telemark fylkeskommune kapittel 4.5.4: «Fylkestinget vedtar et fireårig handlingsprogram for fylkesveinettet som er utgangspunktet for alle fylkesveiinvesteringene». I sak 92/21 vedtok hovedutvalg for samferdsel mål og kriterier for prioritering av prosjekter i handlingsprogram for fylkesveier 2023-2032. Mål og kriterier var et resultat av workshop med hovedutvalg for samferdsel 22.9.21.

11.11.2021 sendte fylkeskommunen brev til kommunene med invitasjon om å spille inn prosjekter til handlingsprogrammet. 2.3.2022 ble kommunene informert om justert prosess som følge av fylkestingsvedtaket om å opprette to nye fylkeskommuner fra 1.1.2024. Den justerte prosessen innebar utarbeidelse av to separate handlingsprogram, ett for Vestfold og ett for Telemark. I tillegg ble tidsrammen nedjustert fra ti år til et fireårig handlingsprogram. Dette fordi det er lite hensiktsmessig at dagens fylkeskommune legger tiårige føringer for veiinvesteringer i de to nye fylkeskommunene.

Hovedutvalg for samferdsel sender forslag til handlingsprogram på høring og offentlig ettersyn, med høringsfrist 1.september 2023. Fylkestinget i nye Telemark fylke vedtar endelig handlingsprogram i første halvdel 2024.

Saksopplysninger

Vestfold og Telemark fylkeskommune eier, drifter og forvalter omtrentlig 3 100 km fylkesvei. I tillegg kommer 375 km med gang og sykkelvei langs fylkesvei. Fylkesveinettet skal sørge for framkommelighet for alle trafikantgrupper, inkludert kollektivtransport, gående og syklende.

I HS-sak 92/21 ble følgende mål/visjon vedtatt:

Vestfold og Telemark fylkeskommune skal ha som mål å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på fylkesveinettet. Det skal arbeides for å nå nullvisjonen med ingen hardt skadde eller drepte. I tillegg skal det arbeides for å møte fremtidens klimautfordringer ved å satse på klimatilpassede løsninger, så som rassikring, flom og overvannsproblematikk. Fylkeskommunen skal arbeide for å få til en overgang til grønn mobilitet der potensialet er størst.

Videre ble følgende kriterier vedtatt å gjelde for prioritering av nye investeringsprosjekter på fylkesveger i Vestfold og Telemark fylkeskommune:

- Eksisterende fylkesveinett skal oppgraderes.
- Ulykkeutsatte punkter og strekninger skal utbedres
- Trygge skoleveier skal sikres
- Sykkelveinett skal bygges sammenhengende der det lar seg gjøres

Det ble overfor kommunene presisert at prosjektinnspill måtte oppfylle minst ett av de vedtatte kriteriene, samt bidra til å oppfylle det overordnede målet/visjonen. Samtlige 23 kommuner i fylket spilte inn prosjekter, og VTFK mottok til sammen 171 prosjektinnspill.

Føringer for nytt handlingsprogram 2024-2027

Forpliktelser knyttet til handlingsprogram 2019-2022

Fylkestinget i Vestfold vedtok handlingsprogram for fylkesvei 2018-2021 i sak 11/17. Fylkestinget i Telemark vedtok sitt handlingsprogram 2019-2022 i sak 79/18. Prosjektporteføljene ble i hovedsak videreført i budsjett- og økonomiplan 2020-2023 etter sammenslåingen av fylkene. Flere av prosjektene i porteføljen har hatt kostnadsøkninger, øket omfang eller forsinket fremdrift. Kostnadene for å gjennomføre handlingsprogrammene overstiger investeringsrammene i økonomiplanen for samme periode. Følgelig er enkelte prosjekter skjøvet framover i tid, og deler av investeringsrammene foreslått i perioden 2024-2027 vil brukes til å slutføre eksisterende handlingsprogram.

Fylkeskommunens investeringsportefølje består i dag av prosjekter som befinner seg i ulike faser. Noen prosjekter har et restbehov knyttet til finansiering, som må dekkes dersom prosjektet skal ferdigstilles uten en reduksjon i omfang. Alternativt kan etappevis utbygging og finansiering over flere handlingsprogramperioder være en mulig, og i visse tilfeller anbefalt, løsning.

Økonomiske forutsetninger

Fylkesdirektøren har lagt til grunn en samlet fylkeskommunal investeringsramme på 700,0 mill. kr i perioden 2024-2027. I tabellen under vises sum investeringer 2024-2026 vedtatt tidligere for Telemark. Dette utgjør 336,1 mill. kr, men beløpet er redusert med ekstern finansiering slik at kun egenfinansierte investeringer vises. Dette gir et handlingsrom for nye investeringer på 363,9 mill. kr. Eventuelle investeringer (egenandeler) i Bypakke Grenland holdes utenfor handlingsprogrammet og vil komme i tillegg. Vedtatt årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 er lagt til grunn. Endringer i løpet av 2023 vil bli innarbeidet i endelig forslag til handlingsprogram.

Nevnte forutsetninger betinger fylkestingets vedtak ifm. behandling av *årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027*.

SUM INVESTERINGER NYTT HP 2024 - 2027 <i>Tall i helle mill. kr</i>	NYE INVESTERINGER	FOR- PLIKTELSER	SUM
Antatt investeringsbudsjett 2024 - 2027			700,0
Forpliktelser HP 2024 - 2026, investeringer vedtatt tidligere		336,1	336,1
Udisponert HP 2024 - 2027, til nye investeringer	363,9		363,9
SUM INVESTERINGER HP 2024 - 2027	363,9	336,1	700,0

Investeringer i fylkesvegnettet 2024-2027

Fylkesdirektøren foreslår en samlet fylkeskommunal investeringsramme på 700,0 mill. kr fordelt over fire år i Telemark. Som vist i tabell ovenfor, og vedlagt forslag til handlingsprogram, gjenstår 363,9 mill. kr til nye investeringer. Fylkesdirektøren foreslår følgende prioritering av midler:

Programområder

Fylkesdirektøren foreslår å sette av 44 mill. kr til fem forskjellige programområder.

- Planlegging etter *Plan- og bygningsloven* 16,0 mill. kr
- Trafikksikkerhetstiltak 12,0 mill. kr
- Kollektivtiltak 10,0 mill. kr
- Støytiltak etter forurensingsforskriften 4,0 mill. kr
- Grunnerverv 2,0 mill. kr

Tidligere vedtak som legger føringer for handlingsprogram 2024-2027

Fv. 450 Vrengen bru, Tokke kommune

Prosjektet omhandler omlegging av dagens vei i ny trasé øst for eksisterende bru. Dagens bru er smal, med skader og setninger. Hovedutvalg for samferdsel vedtok igangsettelse av regulering i sak 14/22. Det foreslås å sette av 36,0 mill. kr til prosjektet.

I sak 47/22 i hovedutvalg for samferdsel ble noen prosjekter redusert eller tatt ut av investeringsporteføljen for å overholde budsjettammen til budsjettposten *Årlig investering fylkesvei*. I denne sammenheng vedtok hovedutvalget at:

Det er utvalgets absolutte intensjon at prosjektene som nå tas ut av investeringsporteføljen skal gjennomføres når det finnes midler til det. Prosjektene skal derfor ikke fullstendig tas ut av porteføljen.

For nye Telemark fylkeskommune gjelder dette prosjektene:

fv. 3430 Myrestaul - Stavsro parkering

fv. 364 Fosse skule – Hovin

fv. 355 Gr. Nissedal/Fyresdal Granheim

fv. 355 Storejarbryn-Gr. Nissedal/Fyresdal

fv. 364 Mæle bru-Fosso skule

fv. 3410 Øyfjell-Longnvik

fv. 3430 Hyttun-Moen

Å realisere alle strekningene som ble nedjustert/tatt ut i sak 47/22, vil medføre et investeringsbehov på 279,2 mill. kr totalt. I denne handlingsprogramperioden foreslås det å prioritere følgende prosjekter:

Oppgraderingsprosjekter - HS sak 47/22 <i>Tall i hele mill. kr</i>	TFK nye investeringer HP 2024-27
Fv. 3430 Hyttun-Moen - del 2	37,8
Fv. 364 Mæle bru - Fosso skule - del 2	19,0
Fv. 355 Storejarbryn-Gr.Nissedal/Fyresdal	27,3
Fv. 355 Gr. Nissedal/Fyresdal Granheim	35,5
SUM	119,6

Forslag til nye investeringer i fylkesvegnettet 2024-2027

Etter at fylkesdirektøren har foreslått midler til programområder og prosjekter med føringer gjennom tidligere vedtak, viser tabellen nedenfor tilgjengelig ramme for nye investeringsprosjekter:

Udisponert <i>Tall i hele mill. kr</i>	363,9
Programområder	44,0
Føringer gjennom tidligere vedtak	155,6
Disponibelt til nye investeringsprosjekter	164,3

Fylkesdirektøren foreslår å prioritere følgende nye prosjekter:

Fv. 38 Dalen-Åmot planleggingsmidler, Tokke og Vinje kommune

Strekningen Dalen-Åmot på fv. 38 har gjennomgående behov for utbedring. Det foreslås 7,0 mill. kr til reguleringsplanarbeid på to etapper av strekningen for å utrede løsninger. Reguleringsplankostnadene for de to etappene er grovt kostnadsestimert til 14 mill. kr. Tokke kommune og Vinje kommune har gjort vedtak om å sette av 3,5 mill. kr hver, til inntil 50% finansiering av reguleringsplankostnadene.

Fv. 351 Kjølbrøndsveien, Kragerø kommune

Prosjektet gjelder i hovedsak utbedring/oppgradering av eksisterende fylkesvei etter nylig etablert GS-vei ved Lønne i Sannidal til avkjøring Kragerø Resort. Standard på fylkesveien er generelt dårlig, med flere problempunkter på strekket.

Kommuneplan for Kragerø kommune 2018-2030 har avsatt flere delområder for utbygging. Det er igangsatt reguleringsarbeid på tre delområder. Samtlige berører FV351. Det foreslås å sette av 18,0 mill.kr til tiltak på strekningen.

Fv. 359 Fortau Nordbygda vegen på Svenseid, Nome kommune

Strekningen er ca. 100 m. i Nome kommune. Det er behov for å etablere adkomst for myke trafikanter fra Bergeåsen boligfelt til busslomma ved Svenseid barnehage. Busslommen blir benyttet til skoleskyss.

I tillegg er det behov for å se på kurvaturen langs vegen på samme punkt. Kurvaturen er krapp, og ulykkesutsatt. Det vil være behov for regulering for å løse utfordringene knyttet til kurvatur. Det foreslås å sette av 7,0 mill.kr til prosjektet.

Fv. 37 Gang- og sykkelveg Krossen – Austbø, Vinje kommune

Strekningen er på 1,7 km og er i dag å anse som en «missing-link». Ved å fullføre prosjektet vil eksisterende gang- og sykkelveg i Austbø bindes sammen med eksisterende anlegg i Krossen. Rauland skule ligger i sentrum av Rauland (Krossen). Det foreslås å sette av 30,0 mill. kr til prosjektet.

Fv. 37 Miland – Dale, Tinn kommune

Strekningen er på ca. 9 km, med en trafikk på 2750 kjøretøy/døgn. Strekingen er innfartsveg til Rjukan fra øst. Prosjektet vil være en oppgradering av eksisterende fylkesvegnett, som er viktig for å ivareta veikapitalen. Det foreslås å sette av 39,0 mill. kr til prosjektet.

Fv. 3430 Gang- sykkelveg Sauland, Hjartdal kommune

Strekningen ligger i Hjartdal kommune og er å anse som en «missing-link» i tilbudet til gående og syklende til og fra Sauland sentrum. Tiltaket vil binde sammen Sauland sentrum med allerede eksisterende GS-veg fra Øvstebøfeltet. Strekingen er skoleveg og blir benyttet av barnehagen når de skal til Sauland sentrum. Kommunen har fått midler til regulering av strekningen via Trafikksikkerhetsordningen. Det foreslås å sette av 25,0 mill. kr til prosjektet.

Fv. 3330 Oterholtveien – fortau, Midt-Telemark kommune

Strekningen ligger i Midt-Telemark kommune og er definert som trafikkfarlig skolevei i kommunens trafikksikkerhetsplan. Nytt fortau kan erstatte behov for skoleskyss. Fra Bø sentrum er det fortau langs Oterholtveien fram til Hågaberga. Et fortau gir folk i Bø sentrum et sammenhengende, trygt anlegg. Det foreslås å sette av 6,0 mill. kr til prosjektet.

Fv. 3310 Drangedalsveien (Ringåsane - Luberg) – oppgradering, Drangedal og Nome kommune.

Fv. 3310 Drangedalsveien strekker seg 35 km, fra Drangedal i Drangedal kommune til Lunde i Nome. Etappen Ringåsane - Luberg (2,5 km) har meget dårlig standard og skiller seg ut fra tilstøtende etapper med vesentlig dårligere standard. Tilnærmet hele etappen har dårlig bæreevne, store sprekker og krakeliger, samt at veien partvis er smal og svingete. Det foreslås å sette av 32,3 mill. kr til prosjektet.

Marginalliste til handlingsprogram 2024-2027

Det er et stort investeringsbehov i Telemark. I vurdering av prosjekter har fylkeskommunen lagt stor vekt på kommunenes egne prioriteringer av prosjekter. Det er mange prosjekter det ikke er rom for å realisere innenfor investeringsramme. De er plassert på en uprioritert marginalliste sammen med prosjektene som foreslås bevilgning. Dersom prosjekter som har fått vedtatt bevilgning ikke lar seg realisere, eller gjennomføres til en lavere investeringskostnad, frigjøres det midler som kan benyttes til prosjekter på marginallisten. Fylkesdirektøren vil da fremme sak, med forslag til prioritering av nye prosjekter.

Kostnads kalkyler og usikkerhet nye prosjekter

Grunnlag for beregning av kostnader i de nye prosjektene er gjort på bakgrunn av prosjektark spilt inn av kommunene. Prosjektarkene beskriver et konsept eller samling av ideer på et tidlig stadium.

Kostnads kalkylene på nye prosjekter er utarbeidet ved å sammenlikne tidligere ferdigstilte prosjekter og hvor man trekker ut tilsvarende konstruksjonselementer og sammenstiller disse til en forventet kostnad for prosjektet. Foreslått kostnadsramme vil være en estimert kostnad inkludert en viss usikkerhetsavsetning. Det vil alltid være en restusikkerhet i et prosjekt. Restusikkerhet er kostnad ut over foreslått kostnadsramme. Det foreligger stor usikkerhet knyttet til kostnads kalkylene på nye prosjekter i handlingsprogrammet.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser.

Handlingsprogrammet for fylkesveinetten 2024-2027, viser foreslått bruk av investeringsmidler for Telemark fylkeskommune de neste fire årene. Handlingsprogrammet finansieres med låneopptak og mva.-kompensasjon. I gjeldende budsjett- og økonomiplan er det vedtatt 300,0 mill. kr per år til investering fylkesvei. En lik fordeling mellom de to nye fylkeskommunene medfører et årlig investeringsnivå på 150,0 mill. kr per fylkeskommune. Grunnet lønns- og prisstigning og store kostnadsøkninger i markedet, foreslås det at rammen settes til 175,0 mill. kr per år for nye Telemark fylke, summert til 700,0 mill. kr i perioden 2024-2027. Endelig ramme blir først kjent når nye Telemark fylkesting vedtar sitt årsbudsjett for 2024 og økonomiplan for 2024-2027. Handlingsprogrammet vil bli justert etter dette vedtaket.

I utarbeidelsen av forslag til handlingsprogram har kommunene spilt inn prosjekter. Alle disse er gjennomgått og vurdert av fylkesdirektøren. Prosjektledelsen for arbeidet har ligget til seksjon for strategi og utvikling, med tverrseksjonelt samarbeid i hele samferdselssektoren.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål.

Det er viktig at veibygging gjennomføres i tråd med FNs bærekraftsmål. Veibygging medfører betydelige klimagassutslipp (FNs bærekraftsmål nr. 13), og det medfører miljøpåvirkninger på land (nr. 15) og i vann (nr. 14). Det må i hvert enkelt investeringsprosjekt søkes å redusere miljøpåvirkningen i størst mulig grad.

Vestfold og Telemark fylkeskommune har mål om å redusere 60% av regionens utslipp innen 2030, sammenliknet med 2009. Utslippstallene fra 2021 viser kun 14% reduksjon.

Utbygging av fylkesveinetten står for 33% av fylkeskommunenes totale utslipp. I 2022 var utslippene fra utbygging beregnet til 8716 tonn CO₂e, inkludert materialbruk, anleggsarbeid, og arealbruksendringer. En investeringsportefølje på 175,0 mill. kr per år vil medføre utslipp i størrelsesordenen 4000 tonn CO₂e per år dersom det ikke gjøres klimatiltak. Nytt for dette handlingsprogrammet er at det i hvert nye prosjekt er avsatt midler til klimatiltak, slik at klimafotavtrykket kan reduseres.

Fylkesdirektørens vurdering

I arbeidet med handlingsprogram for fylkesveinetten har fylkesdirektøren tatt utgangspunkt i visjonen vedtatt i HS-sak 92/21. Det har vært klare føringer å ta igjen vedlikeholdsetterslepet, arbeide for å nå nullvisjonen, å møte fremtidens klimautfordringer og å fremme overgang til grønn mobilitet. Det har vært stort engasjement blant kommunene der alle kommunene leverte innspill.

I handlingsprogram 2024-2027 har fylkesdirektøren hatt som hovedmål å fullføre vedtatte forpliktelser og programområder, samt å realisere prosjekter der det ligger en forventning, gjennom tidligere politiske vedtak. Etter å ha hensyntatt disse forpliktelsene og forventningene er det også funnet rom til å foreslå åtte nye prosjekter, innenfor foreslått investeringsrammen. Fylkesdirektøren mener det ikke er hensiktsmessig å realisere alle strekningene som er redusert eller tatt ut i sak 47/22, da dette ikke vil gi rom til prosjekter prioritert av kommunene. Bypakkekommunene Skien, Porsgrunn og Siljan anses som ivaretatt i bypakke Grenland.

Fylkesdirektøren innstiller på å sende forslag til handlingsprogram 2024-2027 på høring til kommunene og andre relevante aktører.

Vedlegg:

Høringsutkast Handlingsprogram for fylkesveinettet 2024 - 2027 – Telemark fylkeskommune

